

UNHCR
The UN
Refugee Agency

**ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ
ΤΗΣ ΥΠΑΤΗΣ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΩΝ ΑΦΓΑΝΩΝ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΑΣΥΛΟ**
(αποσπασματική μετάφραση)

Η παρούσα έκθεση απευθύνεται σε όσους ασχολούνται με τη διαδικασία καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα και επικεντρώνονται σε θέματα που ανακύπτουν συχνά στις διάφορες έννομες τάξεις. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνει δεν είναι εξαντλητικές όσον αφορά στην κατάσταση που επικρατεί στη χώρα ούτε αποφασιστικής σημασίας για την εξατομικευμένη αξιολόγηση των αιτημάτων ασύλου ή καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα. Η παράθεση πληροφοριών ή απόψεων τρίτων μερών δεν σημαίνει την υιοθέτησή τους από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR)

Αφγανιστάν

Γενεύη, Δεκέμβριος 2007

Περιεχόμενα

Σελίδα

Περίληψη _____	1
Η κατάσταση των εσωτερικά εκτοπισμένων _____	2
Γενικές εκτιμήσεις για τον εθελοντικό επαναπατρισμό των Αφγανών _____	4
I. Ομάδες που κινδυνεύουν από τις διώξεις	5
1. Αφγανοί που εκλαμβάνονται ως επικριτές φατριών ή προσωπικοτήτων που ελέγχουν περιοχές _____	5
2. Κυβερνητικοί αξιωματούχοι _____	7
3. Αφγανοί σε περιοχές όπου αποτελούν εθνοτική μειονότητα _____	8
4. Αλλαγή θρησκείας των μουσουλμάνων _____	8
5. Γυναίκες με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά _____	9
6. Ασυνόδευτα παιδιά _____	11
7. Θύματα σοβαρών τραυματικών βιωμάτων _____	12
8. Πολίτες σε κίνδυνο ή θύματα βλαβερών παραδοσιακών πρακτικών _____	13
9. Ομοφυλόφιλοι _____	15
10. Αφγανοί που συνδέονται με τους διεθνούς οργανισμούς και τις δυνάμεις ασφαλείας _____	16
11. Γαιοκτήμονες _____	17
12. Αφγανοί που συνδέονται με το Λαϊκό Δημοκρατικό Κόμμα του Αφγανιστάν _____	18
II. Εφαρμογή των ρητρών αποκλεισμού του άρθρου 1ΣΤ της Σύμβασης του 1951 _____	19
1. Μέλη των δυνάμεων ασφαλείας _____	19
2. Διοικητές και μέλη των ενόπλων ομάδων και των ανταρτών _____	20
3. Μέλη και διοικητές των Ταλιμπάν και του Hezb-e-Islami Hikmatyar _____	20
III. Εκτιμήσεις για άλλες μορφές προστασίας	21
IV. Ανθρωπιστικές εκτιμήσεις για την επιστροφή στο Αφγανιστάν	22
1. Μονογονεϊκές οικογένειες με μικρά παιδιά χωρίς εισόδημα ή οικογενειακή και / ή κοινοτική υποστήριξη _____	23
2. Ασυνόδευτοι ηλικιωμένοι _____	23
3. Ασθενείς ή ανάπηροι Αφγανοί _____	23
V. Δυνατότητα εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής	24
VI. Εκτιμήσεις για την παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα δυνάμει του άρθρου 1 Γ (5) και (6) της Σύμβασης του 1951 στους Αφγανούς πρόσφυγες και έχοντες ανάγκη τη διεθνή προστασία	26

Περίληψη

A. Η κατάσταση στο Αφγανιστάν το 2007

Η κατάρρευση του καθεστώτος των Ταλιμπάν το Δεκέμβριο του 2001 πυροδότησε δραματικές εξελίξεις στο Αφγανιστάν. Στο πολιτικό επίπεδο, διενεργήθηκαν ελεύθερες εκλογές για την ανάδειξη Προέδρου, υιοθετήθηκε νέο Σύνταγμα και συγκροτήθηκε Εθνοσυνέλευση. Καταργήθηκαν νομοθετικά, όχι όμως στην πράξη, οι περιορισμοί που είχαν επιβάλει οι Ταλιμπάν, συμπεριλαμβανομένων των περιορισμών στην εκπαίδευση των κοριτσιών και στην άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των γυναικών και η κοινότητα των δωρητών υποστήριξε την ανάπτυξη της χώρας. Στο εξωτερικό αλλά και στο Αφγανιστάν αναπτερώθηκαν οι ελπίδες ότι με τη συνδρομή της διεθνούς κοινότητας η χώρα θα γυρίσει τη σελίδα των δεκαετιών της βίας και της ένδειας. Αυτή την αισιοδοξία εκφράζει ο επαναπατρισμός περίπου 4.000.000 Αφγανών από το 2002.

Έχουν βελτιωθεί κάποιοι τομείς, όπως είναι η πρόσβαση στις υπηρεσίες της υγείας και στην εκπαίδευση. Όμως, δεν έχουν σημειωθεί εξελίξεις στον τομέα της οικονομικής ανάπτυξης και το κυριότερο δεν έχει βελτιωθεί το κλίμα ασφάλειας που επικρατεί στη χώρα. Αναζωπυρώθηκε η εξέγερση και βίαιες επιθέσεις πλήττουν όλο και μεγαλύτερο τμήμα της χώρας. Η βία που συνδέεται με τις επιχειρήσεις καταστολής της εξέγερσης και η συχνότητα των επιθέσεων αυτοκτονίας προκαλούν νέες πληθυσμιακές μετακινήσεις και αποθαρρύνουν τον επαναπατρισμό των προσφύγων από το εξωτερικό. Η καλλιέργεια του οπίου και η διακίνηση των ναρκωτικών συμβάλλουν στην επιδείνωση της κατάστασης ασφάλειας, με συνέπεια να απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για την παροχή ασφάλειας και την επίτευξη θεμιτού επιπέδου διαβίωσης. Σε πολλές περιοχές των Επαρχιών που πλήττονται από τις συγκρούσεις η παρουσία της κεντρικής κυβέρνησης είναι περιορισμένη.

.....

B. Αξιολογώντας τις ανάγκες προστασίας των Αφγανών αιτούντων άσυλο

Σύμφωνα με τον ορισμό της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων είναι βάσιμος ο φόβος του αιτούντα άσυλο όταν είναι εύλογη η πιθανότητα να υποστεί τη βλάβη ή οιαδήποτε μορφή της που φοβάται. Προκειμένου να καθοριστεί εάν ο φόβος είναι βάσιμος και δικαιολογημένος πρέπει να ληφθεί υπόψη η κατάσταση που επικρατεί στη χώρα ασύλου, συνεκτιμώντας την προσωπικότητα, τις εμπειρίες και τις δραστηριότητες του αιτούντα άσυλο και ανάλογα με την περίπτωση και άλλα στοιχεία. Όσον αφορά στους Αφγανούς αιτούντες άσυλο πρέπει να εξετάζονται οι οικογενειακοί, πολιτικοί και φυλετικοί δεσμοί τους που παραδοσιακά αποτελούν τα καίρια μέσα προ-

στασίας και οικονομικής επιβίωσης. Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν υπάρχει αποτελεσματική κρατική προστασία ειδικότερα, αλλά όχι μόνον, στις περιοχές του Αφγανιστάν που πλήττονται από τις συγκρούσεις, πρέπει να εξετάζεται με ιδιαίτερη προσοχή ο παράγοντας των μη κρατικών οργάνων δίωξης.

.....

Προκειμένου για την υπαγωγή στα κριτήρια του ορισμού του πρόσφυγα πρέπει να συνδέεται η σχετική διωκτική πράξη ή μέτρο με έναν τουλάχιστον από τους λόγους φόβου δίωξης της Σύμβασης του 1951. Οι περισσότερες Αφγανές γυναίκες υποχρεούνται να συμμορφώνονται με ειδικούς κανόνες συμπεριφοράς. Μπορεί να έχει βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης η γυναίκα που αρνείται ή με οιονδήποτε άλλον τρόπο δεν εφαρμόζει αυτούς τους κανόνες συμπεριφοράς με συνέπεια να αντιμετωπίζει την τιμωρία. Η παράλειψη συμμόρφωσης της αιτούσας άσυλο με τους συμβατικούς ρόλους και περιορισμούς που επιβάλλουν οι κανόνες συμπεριφοράς στις γυναίκες του Αφγανιστάν μπορεί να θεωρηθεί ότι οφείλεται στη θρησκεία και/ή στις πολιτικές πεποιθήσεις της καθώς η «ανυπακοή» μπορεί να εκληφθεί ως αντίθεση στις παραδοσιακές δομές της εξουσίας.

.....

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΕΚΤΟΠΙΣΜΕΝΩΝ

Οι εσωτερικά εκτοπισμένοι Αφγανοί εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των Υπουργείων Υγείας και Επαναπατριsmού και Αγροτικής Αποκατάστασης και Ανάπτυξης. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες παρέχει υποστηρικτικές λειτουργίες στο Υπουργείο Προσφύγων και Επαναπατριsmού για το συντονισμό της αναπτυξιακής στρατηγικής και την ικανοποίηση των σχετικών αναγκών.

Με μια συλλογική προσπάθεια αναπτύχθηκε το Εθνικό Σχέδιο για τους Εσωτερικά Εκτοπισμένους που αποτυπώνει τη στρατηγική του Αφγανιστάν για διαρκείς και βιώσιμες λύσεις με συνδυαστική εφαρμογή του υποστηριζόμενου εθελοντικού επαναπατριsmού και της τοπικής ένταξης. Σύμφωνα με τις Κατευθυντήρες Αρχές του ΟΗΕ για τη Μεταχείριση των Εσωτερικά Εκτοπισμένων και τα ανθρωπιστικά κριτήρια και στο πλαίσιο της ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας η στρατηγική για την τοπική ένταξη προβλέπει τη μετατροπή των καταυλισμών των εσωτερικά εκτοπισμένων σε οργανωμένες μόνιμες κοινότητες ώστε να αποτραπεί η περαιτέρω μετακίνησή τους.

Σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία από τους Αφγανούς που μετακινήθηκαν εντός της χώρας τους πριν το Μάιο του 2002 129.044 συνεχίζουν να διαμένουν σε αυτοσχέδιους καταυλισμούς, κυρίως στα νότια της χώρας. Στα τέλη του 2006 οι εσωτερικά ε-

κτοπισμένοι στο Αφγανιστάν ζούσαν κυρίως στις Επαρχίες Kandahar και Helmand (112.107 πολίτες στα νότια της χώρας, κυρίως σε αυτοσχέδιους καταυλισμούς), στο δυτικό Αφγανιστάν (11.153 πολίτες στον καταυλισμό Maslakh), 3.600 πολίτες στην Καμπούλ και σε άλλες περιοχές του Κεντρικού Αφγανιστάν και 3.285 πολίτες στο βόρειο Αφγανιστάν.

Από το 2002 παρασχέθηκε συνδρομή σε 487.547 πολίτες (ή 98.415 οικογένειες) να επιστρέψουν στις περιοχές καταγωγής τους στο Αφγανιστάν. Στο πλαίσιο οργανωμένου προγράμματος επέστρεψαν στις ακόλουθες περιοχές του Αφγανιστάν: 168.579 στις βόρειες, 154.098 στις κεντρικές, 124.155 στις νότιες, 4.001 στις νοτιο-ανατολικές και 520 σε άλλες περιοχές του Αφγανιστάν.

Το καλοκαίρι του 2006 οι στρατιωτικές δραστηριότητες στις περιοχές Panjway και Zare Dasht της Επαρχίας Kandahar προκάλεσαν νέες πληθυσμιακές μετακινήσεις στα νότια της χώρας. Οι αρχές της Επαρχίας εκτίμησαν ότι οι εσωτερικά εκτοπισμένοι ήταν περίπου 15.000 πολίτες, αλλά εξαιτίας δυσκολιών στη συλλογή αξιόπιστων και επικαιροποιημένων στοιχείων η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες δεν επαλήθευσε τα στοιχεία των τοπικών αρχών. Εκτόπιση πολιτών προκάλεσαν επίσης οι αεροπορικοί βομβαρδισμοί του Απριλίου 2007 στην περιοχή Zirkoj της Shindand. Σύμφωνα με τις κατά προσέγγιση εκτιμήσεις των τοπικών αρχών 3.000 έως 5.000 οικογένειες αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους αναζητώντας ασφάλεια αλλού στο Αφγανιστάν. Στο βόρειο Αφγανιστάν 144 πολίτες ουζμπεκικής καταγωγής παραμένουν εκτοπισμένοι στην πόλη Maimana: οι στρατιωτικές συγκρούσεις που ξέσπασαν το καλοκαίρι του 2006 μεταξύ των τοπικών διοικητών των δύο πολιτικών κομμάτων Junbish και Azadi προκάλεσαν την εκτόπιση 300 οικογενειών στην Επαρχία Faryab.

Η ανταπόκριση του ΟΗΕ, την οποία συντόνιζε η Αποστολή του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Αφγανιστάν (UNAMA), συνίστατο στην υποστήριξη των τοπικών αρχών – των Επιτροπών Διαχείρισης Κρίσεων – για να αντιμετωπίσουν την ανθρωπιστική κρίση σε συνεργασία με τις τοπικές Ομάδες Επαρχιακής Ανασυγκρότησης. Οι περισσότεροι από αυτό το νέο κύμα εκτοπισμένων διαμένουν σε συγγενείς τους ενώ η επιστροφή τους είναι ανέφικτη λόγω των συνεχιζόμενων συγκρούσεων, των απειλών και του φόβου που τους προκαλούν οι εξεγερμένοι Ταλιμπάν καθώς και λόγω της καταστροφής των σπιτιών τους και των μέσων βιοπορισμού τους.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΟ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΑΦΓΑΝΩΝ

Από το 2002 έχουν επιστρέψει στο Αφγανιστάν με τη συνδρομή της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες 3.900.000 Αφγανοί: 3.050.000 από το Πακιστάν, 848.000 από το Ιράν και χώρες της Κεντρικής Ασίας, 13.091 από την Ευρώπη και αλλού. Επιπλέον, 1.100.000 Αφγανοί επέστρεψαν αυθόρμητα από το Πακιστάν (περισσότεροι από 302.000) και από το Ιράν (περισσότεροι από 841.000). Περισσότεροι από 439.000 εξαναγκάστηκαν να επιστρέψουν: 5.631 από το Πακιστάν και 433.578 από το Ιράν. Δηλαδή, 5.300.000 Αφγανοί έχουν επιστρέψει συνολικά στο Αφγανιστάν από το Πακιστάν και το Ιράν και άλλες χώρες.

Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στατιστικά στοιχεία περίπου 4.000.000 Αφγανοί συνεχίζουν να διαμένουν στις γειτονικές χώρες: 2.150.000 στο Πακιστάν, 920.000 στο Ιράν και 286.000 σε άλλες χώρες.

Ο υποστηριζόμενος εθελοντικός επαναπατρισμός στο Αφγανιστάν διέπεται από πλαίσιο τριμερών συμφωνιών που συνάπτονται μεταξύ του Αφγανιστάν, της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και των κρατών που φιλοξενούν Αφγανούς πρόσφυγες. Η Τριμερής Συμφωνία με το Ιράν που επαναβεβαιώθηκε το Φεβρουάριο του 2007 στη Mashad προβλέπει την παράταση του επαναπατρισμού έως την 19^η Μαρτίου 2008. Η Τριμερής Συμφωνία με την Ισλαμική Δημοκρατία του Πακιστάν προβλέπει την παράταση του επαναπατρισμού έως την 31^η Δεκεμβρίου 2009. Επίσης, τριμερείς συμφωνίες για τον επαναπατρισμό των Αφγανών, μοναδικές στο είδος τους, έχουν υπογραφεί με τη Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τις Κάτω Χώρες, τη Δανία, τη Νορβηγία, την Ελβετία και τη Σουηδία: οι συμφωνίες αυτές προβλέπουν την εφαρμογή κριτηρίων για τη σταδιακή και συντονισμένη επιστροφή όσων δεν έχουν ανάγκη τη διεθνή προστασία ή δεν επικαλούνται επιτακτικούς ανθρωπιστικούς λόγους. Διεξάγονται διαπραγματεύσεις για την υπογραφή παρόμοιων συμφωνιών με την κυβέρνηση του Βελγίου.

Οι παραδοσιακές οικογενειακές και κοινοτικές δομές του αφγανικού φυλετικού συστήματος αποτελούν το βασικότερο μηχανισμό προστασίας. Η υποστήριξη που εξασφαλίζουν οι οικογένειες, με τη στενή και την ευρεία έννοια του όρου, και οι φυλές περιορίζεται στις περιοχές όπου υπάρχουν οικογενειακοί ή κοινοτικοί δεσμοί, ειδικότερα στον τόπο καταγωγής ή συνήθους διαμονής. Επομένως, η επιστροφή σε διαφορετικό τόπο στο Αφγανιστάν μπορεί να εκθέσει τους Αφγανούς σε ανυπέρβλητες δυσκολίες επιβίωσης αλλά και σε κινδύνους ασφάλειας. Οι κίνδυνοι ασφάλειας περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την αυθαίρετη σύλληψη και κράτηση καθώς και τις στοχοποιημένες δολοφονίες λόγω εθνοτικών αντιδικιών και οικογενειακών διαφορών. Τέλος, ενώ ήταν ση-

μαντική η πρόοδος που σημειώθηκε για την επανένταξη των επαναπατριζομένων οι ανάγκες είναι μεγάλες και τα αστικά κέντρα συνεχίζουν να δέχονται μεγάλους αριθμούς Αφγανών που επιστρέφουν στη χώρα τους χωρίς να έχουν την ικανότητα να τους απορροφήσουν.

Σχετικά και λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της κατάστασης του Αφγανιστάν η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες συστήνει να μην επιστρέφουν οι Αφγανοί σε περιοχές διαφορετικές από αυτές της καταγωγής τους ή της συνήθους διαμονής τους όπου δεν διατηρούν πραγματικούς οικογενειακούς ή φυλετικούς δεσμούς. Σύμφωνα με το Πόρισμα Νο. 40 της Εκτελεστικής Επιτροπής του Προγράμματος της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *«η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες διευκολύνει τον εθελοντικό επαναπατρισμό μόνον όταν οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επιστρέψουν στις περιοχές της προηγούμενης συνήθους διαμονής τους στη χώρα καταγωγής τους. Από την εμπειρία της η οργάνωση έχει διαπιστώσει ότι η επιστροφή των ενδιαφερομένων σε περιοχές διαφορετικές από αυτές της καταγωγής ή προηγούμενης συνήθους διαμονής επιδρά αρνητικά στην προστασία τους και γενικότερα στη διαδικασία σταθεροποίησης, επανένταξης και συμφιλίωσης».*

Η ίδια αρχή ισχύει και για την επιστροφή όσων κρίνονται ότι δεν έχουν ανάγκη τη διεθνή προστασία. Το Πόρισμα Νο. 96 της Εκτελεστικής Επιτροπής του Προγράμματος της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τον επαναπατρισμό όσων δεν έχουν ανάγκη τη διεθνή προστασία *«υπογραμμίζει τη σημασία της διασφάλισης της βιωσιμότητας του επαναπατρισμού ώστε να αποτρέπονται περαιτέρω μετακινήσεις στις χώρες που σπαράχτηκαν από τον πόλεμο και σημειώνει ότι σ' αυτήν την εξέλιξη μπορεί να συμβάλει η σταδιακή επιστροφή όσων διαπιστώνεται ότι δεν έχουν ανάγκη τη διεθνή προστασία».*

.....

I. ΟΜΑΔΕΣ ΠΟΥ ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΝ ΑΠΟ ΔΙΩΞΕΙΣ

1. ΑΦΓΑΝΟΙ ΠΟΥ ΕΚΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΩΣ ΕΠΙΚΡΙΤΕΣ ΦΑΤΡΙΩΝ Ή ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥΝ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Οι Αφγανοί που εκφράζουν τις πολιτικές τους πεποιθήσεις είναι εκτεθειμένοι σε κίνδυνο όταν αυτές θεωρούνται αντίθετες με τα συμφέροντα των τοπικών ή περιφερειακών αρχηγών, των ισχυρών φατριών ή των ένοπλων δυνάμεων της αντιπολίτευσης, κυρίως των *Ταλιμπάν* και των σύμμαχών τους ή των ομάδων του βετεράνου φύλαρχου των Παστούν *Gulbudin Hekmatyar*. Ενδεικτικά, αυτοί οι κίνδυνοι αφορούν τους δη-

μοσιογράφους και όσους έχουν πολιτικές σχέσεις διαφορετικές από αυτές όσων συνδέονται με ένοπλες φατρίες που ασκούν de facto εξουσία σε τοπικό επίπεδο.

Παρότι τα τελευταία δύο χρόνια αυξήθηκαν τα πολιτικά κόμματα σε όλην τη χώρα διαπιστώνονται άνισες συνθήκες στην άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων. Οι συνθήκες συνέβαλαν στην ανάπτυξη ευρέως φάσματος πολιτικών δραστηριοτήτων στην Καμπούλ, όμως σε άλλες περιοχές της χώρας οι πολιτικές δραστηριότητες είτε περιορίζονται είτε αποθαρρύνονται. Η άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων περιορίζεται από στοιχεία των φατριών (υψηλόβαθμους ή ισχυρούς κυβερνητικούς αξιωματούχους ή διοικητές άτακτων ομάδων ανταρτών) που ασκούν εξουσία και εξαρτάται από την ανοχή που επιδεικνύεται για την πολιτική δράση και την ελευθερία έκφρασης. Τόσο στην Καμπούλ όσο και σε άλλες Επαρχίες της χώρας η αυτό-λογοκρισία αποτελεί συνήθη πρακτική των πολιτικών κομμάτων καθώς και των μελών της πολιτικής κοινωνίας ή της κοινωνίας των πολιτών.

Η άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων αποτελεί πρόβλημα για την προσωπική ακεραιότητα και ασφάλεια των Αφγανών πολιτών, ειδικότερα στις αγροτικές περιοχές. Με εξαίρεση τις βόρειες και τις βορειοανατολικές περιοχές οι βίαιες επιθέσεις που εξαπολύουν οι Ταλιμπάν και οι αντι-κυβερνητικές δυνάμεις συνέβαλαν στην επιδείνωση της κατάστασης ασφάλειας σε όλες τις περιοχές (δηλαδή στις ανατολικές, κεντρικές, νοτιοανατολικές, νότιες και στις δυτικές περιοχές της χώρας), καθώς στοχοποιήθηκαν και δολοφονήθηκαν άμαχοι πολίτες. Σε αυτές τις περιοχές συνηθισμένη πρακτική απειλών είναι τα «τελεσίγραφα» με τα οποία προειδοποιούνται οι πολίτες γενικά ή συγκεκριμένοι πολίτες να μην υποστηρίζουν την κυβέρνηση ή το έργο των διεθνών οργανισμών. Μεταξύ άλλων κινδυνεύουν: οι Αφγανοί που αναφέρονται σε ζητήματα παρελθόντων εγκλημάτων και σοβαρών παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου που διαπράχθηκαν την περίοδο 1992 έως 1996, όσοι καταγγέλλουν τις διαπραπτόμενες παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου, όσοι επικρίνουν τις ισχυρές φατρίες και τους τοπικούς διοικητές και όσοι συνδέονται με δυτικές οργανώσεις ή εκλαμβάνονται ως υποστηρικτές ή προαγωγοί των αξιών της Δύσης. Η περίπτωση της Malalay Joya, γυναίκας βουλευτού από την Επαρχία Farah που υπέστη την επίθεση συναδέρφων της τόσο σωματικά όσο και φραστικά όταν κατηγορήσε αρκετούς εξ αυτών χαρακτηρίζοντάς τους «φυλάρχους» και ακατάλληλους να προσφέρουν στη νέα αφγανική κυβέρνηση αναδεικνύει το περιβάλλον στο οποίο οι Αφγανοί ασκούν τα πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματά τους. Στις 21.5.2007 η Βουλή αποφάσισε να αναστείλει τη θητεία της Malalay Joya για τρία χρόνια με το σκεπτικό ότι δυσφήμησε το θεσμό.

Ανησυχία προκαλούν οι περιορισμοί στην ελευθερία έκφρασης των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Η συζήτηση για το νέο νομοθετικό πλαίσιο ανέδειξε τις δυσκολίες της συναίνεσης για την ελευθερία του τύπου. Ο περιορισμός του περιεχομένου της ελευθερίας της έκφρασης επιδεινώνεται με τους εκφοβισμούς που εξαπολύουν οι ισχυρές πολιτικές και ένοπλες φατρίες στο πλαίσιο του αποδυναμωμένου κράτους δικαίου. Έτσι οι δημοσιογράφοι αυτό-λογοκρίνονται όταν πρόκειται για ευαίσθητα θέματα και παρουσιάζουν το έργο τους με μετριοπάθεια. Ειδικότερα, οι συντηρητικές δυνάμεις αποπειράθηκαν να ασκήσουν έλεγχο στα μέσα μαζικής ενημέρωσης με απειλές και επιθέσεις κατά των δημοσιογράφων. Παράδειγμα της πίεσης που μπορεί να ασκήσουν οι αφγανικές αρχές στους δημοσιογράφους που κατακρίνουν τη διαφθορά και τις κυβερνητικές πολιτικές είναι η κατ' επανάληψη κράτηση και ο εκφοβισμός του Kamran Mir Hazar, δημοσιογράφου του εθνικού ραδιοφωνικού προγράμματος Salaam Watandar και αρχισυντάκτη του ιστότοπου KabulPress. Εκτός από τη λογοκρισία και τις πιέσεις που αντιμετωπίζουν από τους αξιωματούχους της κυβέρνησης, οι δημοσιογράφοι είναι εκτεθειμένοι στις άμεσες απειλές, στην κλιμακούμενη βία και στις στοχοποιημένες επιθέσεις των μη κρατικών οργάνων δίωξης.

Έτσι, οι δημοσιογράφοι κινδυνεύουν να υποστούν δίωξη από μη κρατικά όργανα δίωξης όταν δημοσιεύουν απόψεις επικριτικές για τους Mujahedin και την εξέγερση, όταν αποκαλύπτουν παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου, περιπτώσεις διαφθοράς και δωροδοκιών ή εκφράζουν απόψεις για τη θρησκεία, το λαϊκό χαρακτήρα του κράτους και για τις ελευθερίες που δεν είναι συμβατές με τους συντηρητικούς κοινωνικούς κανόνες.

2. ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΙ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΙ

Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλούν οι στοχοποιημένες δολοφονίες επαρχιακών και τοπικών κυβερνητικών αξιωματούχων, συμπεριλαμβανομένων των δικαστών, των αξιωματούχων της εφαρμογής του νόμου, των υψηλόβαθμων τοπικών αξιωματούχων και των γυναικών που κατέχουν δημόσιες θέσεις. Τον Αύγουστο του 2006 δύο μέλη του Επαρχιακού Συμβουλίου της Laghman μετακόμισαν στην πρωτεύουσα της Επαρχίας μετά από απειλές θανάτου. Το Σεπτέμβριο του 2006 δολοφονήθηκε στην Kandahar ο Διευθυντής του Επαρχιακού Τμήματος του Υπουργείου Γυναικείων Υποθέσεων. Τον Οκτώβριο, δολοφονήθηκε μέλος του Επαρχιακού Συμβουλίου της Kandahar και σημειώθηκαν δύο απόπειρες δολοφονίας του Κυβερνήτη της Helmand. Τον Οκτώβριο του 2006 σε επίθεση αυτοκτονίας σκοτώθηκε ο Κυβερνήτης της Paktya. Άλλες δολοφονίες είχαν στόχο τον Αντιπρόεδρο του Επαρχιακού Συμβουλίου της Takhar και τα μέλη της

Shura-e-Ulema¹ (στην Kandahar, στη Helmand και στη Kunar). Το 2006 οι Ταλιμπάν δολοφόνησαν δύο δικαστές, έναν στην Περιφέρεια Sangin της Επαρχίας Helmand και έναν στην Περιφέρεια Nirkh της Επαρχίας Maidan Wardak.

3. ΑΦΓΑΝΟΙ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΟΠΟΥ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΕΘΝΟΤΙΚΗ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑ

Παρόλες τις προσπάθειες που καταβάλλει η κυβέρνηση για την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Αφγανοί που διαμένουν σε περιοχές που αποτελούν εθνοτική μειονότητα και τις βελτιώσεις που παρατηρούνται σε κάποιες περιοχές, μέλη παρόμοιων μειονοτήτων που διαμένουν σε ορισμένες περιοχές συνεχίζουν να υπόκεινται κρατήσεις, σωματική κακοποίηση και εκφοβισμούς από τους τοπικούς διοικητές και προύχοντες, που ασκούν εξουσία. Συνηθισμένο φαινόμενο είναι επίσης οι διωκτικής φύσης διακρίσεις που συνίστανται συνήθως στην άρνηση της πρόσβασης στην εκπαίδευση και σε άλλες υπηρεσίες καθώς και στη συμμετοχή στην πολιτική ζωή.

Οι Αφγανοί που ανήκουν στη φυλή των Pashtun² και διαμένουν στο βόρειο και κεντρικό Αφγανιστάν, ειδικότερα όσοι κατάγονται από τις περιοχές Jowzjan, Sar-i-Pul, Faryab και Karisa κινδυνεύουν από διώξεις και αδυνατούν να ανακτήσουν τον έλεγχο της γης και της περιουσίας που απώλεσαν λόγω της εκτόπισης. Επίσης, παρότι επέστρεψαν στις εστίες τους οι Αφγανοί Gujurs από την Baghlan, οι Gujurs από την Takhar συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες. Γενικότερα, οι αιτούντες άσυλο που κατάγονται από περιοχές όπου αποτελούν εθνοτική μειονότητα εκτίθενται σε υψηλό κίνδυνο διώξεων όταν αποπειρώνται να διεκδικήσουν την επιστροφή της γης και της περιουσίας τους.

4. ΑΛΛΑΓΗ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΩΝ

Το Σύνταγμα του Αφγανιστάν δεν ρυθμίζει το ζήτημα της αλλαγής θρησκείας και ενώ επιβάλλει το σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών υπαγάγει στο Νόμο της Σαρία τα θέματα που δεν ρυθμίζει ρητά. Σύμφωνα με το Νόμο της Σαρία η αλλαγή της θρησκείας τιμωρείται με θάνατο. Επομένως, ο κίνδυνος δίωξης είναι υπαρκτός για τους Αφγανούς που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι για αλ-

¹ Ανώτατο Θρησκευτικό Συμβούλιο.

² Η φυλή των Pashtuns είναι η μεγαλύτερη εθνοτική ομάδα του Αφγανιστάν, αλλά αποτελεί μειονότητα στα βόρεια της χώρας. Ζουν στο Βόρειο Αφγανιστάν λόγω της πολιτικής της μετεγκατάστασης που εφαρμόστηκε τους προηγούμενους αιώνες. Μετά την κατάρρευση του καθεστώτος των Ταλιμπάν κάτοικοι των χωριών των Pashtuns και Αφγανοί πολίτες αναφέρουν καθημερινά στην Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ότι είναι θύματα της πρακτικής του εκφοβισμού, της κακοποίησης, της διακριτικής μεταχείρισης, των πράξεων βίας και διώξεων και ληστειών για την οποία ευθύνονται οι τοπικοί διοικητές των ανταρτών και άλλα μέλη των φατριών που ελέγχουν τις βόρειες περιοχές.

λαγή θρησκευμάτων (όταν για παράδειγμα έχουν εκχριστιανιστεί ή ασπαστεί άλλες θρησκείες).

Η περίπτωση του εκχριστιανισθέντος Abdul Rahman που φυλακίστηκε το Μάρτιο του 2006 και απειλήθηκε με την εσχάτη των ποινών αναδεικνύει πόσο ευαίσθητο είναι το ζήτημα της θρησκευτικής ελευθερίας στο Αφγανιστάν. Παρότι η περίπτωση αυτή προκάλεσε την προσοχή της παγκόσμιας κοινής γνώμης δεν είναι η μοναδική.

Το Μάιο του 2007 το Ανώτατο Δικαστήριο έκρινε ότι η πίστη των Βαχαΐ διαφέρει από τον ισλαμισμό και αποτελεί μορφή βλασφημίας. Επομένως, οι Αφγανοί που ασπάζονται το μπαχαΐσμό αντιμετωπίζουν κίνδυνο δίωξης όμοιον με αυτόν των μουσουλμάνων που εκχριστιανίζονται: « Σύμφωνα με ορισμένες ερμηνείες της Σαρία ο προσηλυτισμός από το Ισλάμ θεωρείται αποστασία και τιμωρείται με θάνατο. Όπως και στην περίπτωση της βλασφημίας, ο Αφγανός που ασπάζεται άλλη θρησκεία (εάν είναι αγόρι άνω των 18 ετών και εάν είναι κορίτσι άνω των 16 ετών, με σώας τας φρένας) έχει προθεσμία τριών ημερών για να ανακαλέσει την αλλαγή της θρησκείας διαφορετικά τιμωρείται με θάνατο δια απαγχονισμού»³.

Σοβαρά προβλήματα αντιμετωπίζουν οι προσηλυτισθέντες επειδή δημιουργούν αισθήματα ντροπής και αμηχανίας στα μέλη των οικογενειών τους και των φυλών τους: απομονώνονται από τον κοινωνικό και οικογενειακό τους περίγυρο και πιέζονται να ανακαλέσουν την απόφασή τους και να μετανοήσουν. Εάν αρνηθούν, τα μέλη της οικογένειας μπορεί να καταφύγουν σε απειλές, εκφοβισμό και σε κάποιες περιπτώσεις σε σωματική κακοποίηση που ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο τη ζωή του ενδιαφερόμενου.

5. ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΜΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Ανάλογα με τις περιστάσεις, κινδυνεύουν ή είναι θύματα διώξεων οι Αφγανές που ανήκουν στις ακόλουθες κατηγορίες:

³ «Παρότι η απόφαση δεν επηρεάζει τους αλλοδαπούς Μπαχαΐ που ζουν στο Αφγανιστάν, μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στη μικρή κοινότητα των Μπαχαΐ που ζει στη χώρα, ειδικότερα σε ζητήματα γάμου. Πολλοί Αφγανοί Μπαχαΐ παντρεύονται με Αφγανούς μουσουλμάνους αλλά τα δικαστήρια μπορεί να επικαλεστούν την απόφαση για την ακύρωση των γάμων που έχουν τελεστεί μεταξύ Μπαχαΐ και Μουσουλμάνων. Τούτο θα δημιουργήσει αξιοσημείωτη διάκριση για τον τρόπο με τον οποίο τα δικαστήρια αντιμετωπίζουν την πίστη των Μπαχαΐ σε σχέση με αυτήν των Χριστιανών και των Εβραίων, καθώς οι Εβραίες και οι Χριστιανές (αλλά όχι οι γυναίκες Μπαχαΐ) μπορούν να παντρευτούν νόμιμα με μουσουλμάνους άντρες. Οι μουσουλμάνες μπορούν να παντρευτούν μόνον με μουσουλμάνους. Οι Αφγανοί πολίτες που από τον ισλαμισμό ασπάζονται την πίστη των Μπαχαΐ αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο δίωξης όπως ακριβώς οι μουσουλμάνοι που εκχριστιανίζονται. Απομένει να διαπιστωθεί η μεταχείριση που θα επιφυλάξει η κυβέρνηση στους Μπαχαΐ δεύτερης γενιάς που δεν έχουν προσηλυτισθεί καθώς γεννήθηκαν σε οικογένειες Μπαχαΐ αλλά μπορεί να αντιμετωπίζονται ως δράστες βλασφημίας» (U.S.A Religious Freedom Report 2007)

- γυναίκες που έχουν υιοθετήσει δυτικό τρόπο διαβίωσης και θεωρείται ότι παραβαίνουν τα ισχύοντα κοινωνικά ήθη, συμπεριλαμβανομένων των ακτιβιστριών,
- αλλοδαπές γυναίκες Αφγανών, και
- γυναίκες που δεν έχουν την προστασία άντρα στην οικογένειά τους.

Οι Αφγανές γυναίκες, τόσο στις αστικές όσο και στις αγροτικές περιοχές, υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τους συντηρητικούς και παραδοσιακούς κανόνες συμπεριφοράς προκειμένου να μην υπόκεινται τη σωματική ή τη ψυχολογική βία ή κακοποίηση. Η πίεση που ασκείται για τη συμμόρφωση είναι ισχυρή τόσο από τα μέλη των οικογενειών τους και των κοινοτήτων τους όσο και από την κοινωνία γενικότερα. Επιτηρούνται προσεκτικά όταν εργάζονται. Οι Αφγανές που έχουν διαμείνει στο εξωτερικό και υιοθετήσει τις «δυτικές» αξίες, που θεωρούνται ασυμβίβαστες με τα ήθη της αφγανικής κοινωνίας, μπορούν να συνεχίσουν να απολαμβάνουν την κοινωνική, πολιτισμική και οικονομική ελευθερία εφόσον προστατεύονται από την οικογένειά τους. Αυτή η προστασία είναι διαθέσιμη περισσότερο στην Καμπούλ παρά στις επαρχίες της χώρας. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες γνωρίζει περιπτώσεις αυτό-θυσίας γυναικών που επέστρεψαν από το Ιράν. Παρόμοια περιστατικά οφείλονται στους περιορισμούς που είναι ριζωμένοι στη μακροχρόνια νοοτροπία της αφγανικής κοινωνίας και στους οποίους αναγκάζονται να προσαρμοστούν οι Αφγανές που επιστρέφουν στην πατρίδα τους. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες συνομίλησε με γυναίκες που επέστρεψαν από το Ιράν: εξέφρασαν την απογοήτευσή τους για το έλλειμμα των δημόσιων και κοινωνικών ευκαιριών απασχόλησης για τις γυναίκες καθώς και για τους σοβαρούς περιορισμούς που επιβάλλουν στην ελευθερία κυκλοφορίας των γυναικών οι οικογένειες και η κοινωνία γενικότερα. Σχετικά, η αφγανική παράδοση απαγορεύει στις γυναίκες να μετακινούνται και / ή να ταξιδεύουν μόνες χωρίς τη συνοδεία άντρα (Maharam). Περαιτέρω, οι γυναίκες αντιμετωπίζουν την πρόκληση της κακομεταχείρισης και των πιέσεων των οικογενειών τους προκειμένου να φορούν μπούρκα ή τσαντόρ.

Οι άγαμες γυναίκες που δεν έχουν άντρες συγγενείς στο Αφγανιστάν, θέλουν και είναι σε θέση να στηρίξουν τις οικογένειές τους αντιμετωπίζουν δυσκολίες λόγω των κοινωνικών περιορισμών, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν στην ελευθερία κυκλοφορίας. Επιπλέον, η έλλειψη οικογενειακής προστασίας και στήριξης εκθέτει τις γυναίκες σε αυξημένο κίνδυνο βίας και τέλεσης εξαναγκασμένου γάμου. Απαιτείται εξατομικευμένη αξιολόγηση των πραγματικών οικογενειακών δεσμών των ασυνόδευτων Αφγανών γυναικών επειδή οι δεκαετίες του πολέμου και της ένδειας έχουν καταστρέψει τους παραδοσιακούς μηχανισμούς και δεσμούς της οικογενειακής προστασίας. Κιν-

δυνεύουν από εκμετάλλευση ή από εξαναγκασμό στην τέλεση γάμου οι γυναίκες που φιλοξενούνται σε οικογένειες συγγενών τους.

Η ευάλωτη θέση των ασυνόδευτων Αφγανών γυναικών οφείλεται στις κοινωνικές παραδόσεις και στις αξίες που αποδίδονται στους ρόλους των φύλων, που απαγορεύουν τη χειραφέτησή τους. Οι άγαμες γυναίκες που στερούνται οικογένειας ικανής να τους εξασφαλίσει φροντίδα και υποστήριξη στεγάζονται προσωρινά σε ασφαλή καταφύγια που διαχειρίζονται αφγανικές μη κυβερνητικές οργανώσεις στην Καμπούλ και στη Herat. Πρόκειται για τη μοναδική βραχυπρόθεσμη λύση ελλείψει μακροπρόθεσμων εναλλακτικών ρυθμίσεων. Ελλείψει εναλλακτικών λύσεων, ακόμα και στις περιπτώσεις της ενδο-οικογενειακής βίας οι γυναίκες ή τα κορίτσια συχνά αναγκάζονται να επιστρέψουν στις οικογένειές τους μετά από διαπραγματεύσεις για την ασφάλειά τους.

Οι γυναίκες που υπερασπίζονται τα δικαιώματα των γυναικών κινδυνεύουν από απειλές και εκφοβισμό όταν ομιλούν ανοικτά για τα δικαιώματα των γυναικών, το ρόλο του Ισλάμ και τη συμπεριφορά των διοικητών.

6. ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Το Αφγανιστάν προσχώρησε στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού το 2002 και έχει ενισχύσει το εθνικό νομικό πλαίσιο για την προστασία των παιδιών. Όμως, σε μια χώρα που χαρακτηρίζεται από αδύναμο κράτος δικαίου και αδύναμες κυβερνητικές δομές, την παρουσία των τοπικών διοικητών, τα υψηλά επίπεδα εγκληματικότητας, τα περιστατικά της εμπορίας παιδιών και της παιδικής εργασίας, τα παιδιά συνεχίζουν να είναι εκτεθειμένα στην εκμετάλλευση. Πολλά παιδιά εργάζονται στους δρόμους των πόλεων Kabul, Jalalabad και Mazar-I-Sharif. Το παιδικό εργατικό δυναμικό στο Αφγανιστάν αφορά αγόρια ηλικίας 8 έως 14 ετών και λιγότερα κορίτσια ηλικίας 8 έως 10 ετών. Τα παιδιά αναγκάζονται να εργαστούν λόγω της ένδειας⁴. Τα ελάχιστα ορφανοτροφεία που υπάρχουν στην Kabul και τα *marastoons*⁵ σε άλλες μεγάλες πόλεις, που διαχειρίζονται κυρίως η αφγανική κυβέρνηση και η Αφγανική Εταιρεία της Ερυθράς Ημισελήνου, δεν αποτελούν βιώσιμες διαρκείς λύσεις για τα ασυνόδευτα και τα χωρισμέ-

⁴ Σύμφωνα με έκθεση για τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα στο Αφγανιστάν ποσοστό 48,8% των ερωτηθέντων απάντησε ότι εργάζεται τουλάχιστον ένα παιδί του νοικοκυριού, ενώ 19,4% των ερωτηθέντων απάντησε ότι εργάζονται τα περισσότερα από τα παιδιά του νοικοκυριού. Σε συνεντεύξεις με παιδιά σχολικής ηλικίας (πρωτοβάθμια εκπαίδευση) ποσοστό 36,6% των αγοριών απάντησε ότι δεν παρακολουθεί τα μαθήματα του σχολείου τακτικά επειδή πρέπει να εργάζεται. *Economic and Social Rights in Afghanistan*, May 2006, www.unhcr.org.

⁵ Στη γλώσσα των Pashtuns σημαίνουν τους «χώρους παροχής βοήθειας», που αποτελούν παράδοση στο Αφγανιστάν. Πρόκειται για ιδρύματα που δημιουργήθηκαν από την αφγανική κυβέρνηση το 1930 και παρέχουν προσωρινή στέγαση και εκπαίδευση στα πλέον φτωχά παιδιά. Βλέπε Διεθνής Ομοσπονδία του Ερυθρού Σταυρού και των Εταιρειών της Ερυθράς Ημισελήνου.

να από τις οικογένειές τους παιδιά. Είναι πολύ αυστηρά τα κριτήρια για την προσωρινή στέγαση αυτών των παιδιών. Δεν είναι δεκτά για στέγαση αγόρια ηλικίας 15 ετών και άνω. Τα παιδιά και οι έφηβοι ηλικίας 15 ετών και άνω που δεν έχουν οικογένεια, στενούς συγγενείς ή γενικότερα οικογενειακή στήριξη στο Αφγανιστάν κινδυνεύουν να μείνουν άστεγα και ως **ειδική κοινωνική ομάδα** μπορεί να είναι θύματα εκμετάλλευσης. **Η επιστροφή των ασυνόδευτων παιδιών στο Αφγανιστάν ενέχει τον κίνδυνο της κακοποίησης και εκμετάλλευσής τους όταν είναι ανεπιτυχείς οι προσπάθειες αναζήτησης της οικογένειας και οικογενειακής συνένωσης και ανέφικτη η εφαρμογή συντονισμένων ρυθμίσεων για τη διευκόλυνση του ασφαλούς και προγραμματισμένου επαναπατρισμού.**

7. ΘΥΜΑΤΑ ΣΟΒΑΡΩΝ ΤΡΑΥΜΑΤΙΚΩΝ ΒΙΩΜΑΤΩΝ (συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας)

Είναι πολύ περιορισμένη η υποστήριξη των θυμάτων των σοβαρών τραυματικών ψυχολογικών εμπειριών στο Αφγανιστάν⁶. Στις υπηρεσίες δημόσιας υγείας είναι άγνωστη η έννοια της «συμβουλευτικής». Όλες οι τραυματικές εμπειρίες αντιμετωπίζονται με τη συζήτηση των σχετικών προβλημάτων με την οικογένεια και τους φίλους. Σχετικά, ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί η κατάσταση των γυναικών, πολλές από τις οποίες υποφέρουν από διάφορες μορφές σεξουαλικής βίας, συμπεριλαμβανομένου του βιασμού⁷. Όμως, οι σχετικές ισχυρές πολιτισμικές αναστολές απαγορεύουν στα θύματα της σεξουαλικής βίας, άντρες και γυναίκες, να συζητούν με τις οικογένειές τους τα προβλήματα που προκαλούν οι τραυματικές εμπειρίες που έχουν βιώσει. Περαιτέρω, τα κοινωνικά ήθη στις πιο συντηρητικές περιοχές υπαγορεύουν την απόρριψη των θυμάτων των βιασμών ή άλλων μορφών σεξουαλικής κακοποίησης από την οικογένειά τους και τον κοινωνικό εξοστρακισμό τους στερώντας τους από τους παραδοσιακούς μηχανισμούς προστασίας. Καθώς ευλόγως συνάγεται ότι τα θύματα αυτής της μορφής κα-

⁶ Σε κάποια περιφερειακά νοσοκομεία υπάρχουν ψυχιατρικές μονάδες, αλλά μόνον ένα νοσοκομείο και μια διεθνής μη κυβερνητική οργάνωση στην Kabul παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες σε θέματα ψυχικής υγείας.

⁷ Οποιαδήποτε εκδήλωση «κατάθλιψης» αντιμετωπίζεται από τους γιατρούς με φάρμακα. Οι γιατροί δεν διαθέτουν διαγνωστικές και αλλοπαθητικές πηγές και έτσι η κατάθλιψη αντιμετωπίζεται με υπερδοσολογία βάλιουμ ή άλλων φαρμάκων. Δεν υπάρχει εξειδικευμένη φροντίδα στο Αφγανιστάν. Η κοινωνία δεν αναγνωρίζει το βιασμό που σπάνια αντιμετωπίζεται νομικά ως ιδιαίτερο έγκλημα. Έκθεση της Διεθνούς Επιτροπής Νομικών διαπίστωσε ότι οι γυναίκες δεν αντιμετωπίζονται ισότιμα με τους άντρες ενώπιον του νόμου. Δικάζονται σύμφωνα με το εθιμικό δίκαιο και έτσι είναι πιθανό να ασκηθεί ποινική δίωξη για πορνεία σε βάρος θύματος βιασμού και όχι σε βάρος του δράστη. Δεν συζητείται το θέμα των αντρών που είναι θύματα βιασμού. Η σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών είναι γνωστή αλλά δεν αναγνωρίζεται. Δεν υπάρχουν υποστηρικτικές δομές στη χώρα για τα θύματα των βιασμών.

κοποίησης κινδυνεύουν να υποστούν περαιτέρω δίωξη εάν αποκαλυφθεί το προσωπικό ιστορικό τους, **κατά την άποψη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες είναι αναγκαία η διεθνής προστασία των Αφγανών που υποφέρουν από τραυματικά βιώματα και έχουν ανάγκη θεραπεία και συμβουλευτικές υπηρεσίες που διατίθενται σποραδικά στο Αφγανιστάν.**

8. ΠΟΛΙΤΕΣ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ Ή ΘΥΜΑΤΑ ΒΛΑΒΕΡΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Οι επιζήμιες παραδοσιακές πρακτικές στο Αφγανιστάν, συμπεριλαμβανομένων του αναγκαστικού γάμου και του γάμου παιδιών, των εγκλημάτων τιμής, της κράτησης για συμπεριφορά που δεν θεωρείται ποινικό αδίκημα σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και των υποθέσεων βεντέτας, επηρεάζουν τόσο τους άντρες όσο και τις γυναίκες που συνεχίζουν να πλήττονται περισσότερο και δυσανάλογα. Οι ακόλουθες ομάδες θεωρείται ότι είναι εκτεθειμένες στη βία, στην κακομεταχείριση ή στις διακρίσεις:

- γυναίκες και άντρες που κινδυνεύουν ή είναι θύματα επιζήμιων παραδοσιακών πρακτικών, συμπεριλαμβανομένων των γάμων σε μικρή ηλικία και των αναγκαστικών γάμων καθώς και της ανταλλαγής συζύγων.

- γυναίκες που παντρεύονται χωρίς τη συγκατάθεση της οικογένειάς τους, αρνούνται να παντρευτούν το σύζυγο που επιλέγει η οικογένειά τους ή που έχουν παντρευτεί, για παράδειγμα στη χώρα ασύλου, μη μουσουλμάνο σύζυγο και χαρακτηρίζονται ως παραβάτες των επιταγών του Ισλάμ,

- γυναίκες και άντρες που κινδυνεύουν ή είναι θύματα συμπεριφορών που τιμωρούνται ως μη κωδικοποιημένα «εγκλήματα ηθικής», και

- γυναίκες και άντρες που κινδυνεύουν από βεντέτες. Στη Αφγανική παράδοση οι βεντέτες είναι συγκρούσεις μεταξύ αντίπαλων οικογενειών, φυλών και ένοπλων ομάδων που ξεσπούν λόγω διαφωνιών και εκτελέσεων για θέματα περιουσίας ή προσβολής της τιμής της γυναίκας.

Οι κυριότερες απειλές κατά της σωματικής ακεραιότητας των γυναικών προέρχονται κυρίως από την οικογένεια. Οι οικογενειακές διαφορές συχνά περιστρέφονται γύρω από τη θέση της γυναίκας καθώς τούτο έχει άμεσες επιπτώσεις στην τιμή της οικογένειας. Γενικά, οι αρχές αδυνατούν και δεν θέλουν να παρέμβουν για να προστατεύσουν τις γυναίκες από τις απειλές που προέρχονται από τις οικογένειές τους. Συνεχίζεται η φυλάκιση των γυναικών για κοινωνικά ή σεξουαλικά αδικήματα, όπως είναι η άρνηση τέλεσης εξαναγκασμένου γάμου, η διαφυγή της γυναίκας από γάμο στον οποίο κακοποιείται ή η δημιουργία εξω-συζυγικών σχέσεων. Οι αρχές υπογραμμίζουν ότι κά-

ποιες φορές είναι αναγκαία η κράτηση για την προστασία της γυναίκας από τις βίαιες πράξεις της εκδίκησης των μελών της οικογένειας.

Η αφγανική κοινωνία δεν είναι συνηθισμένη στην παρουσία γυναικών χωρίς την προστασία άντρα ή μονογονεϊκών οικογενειών καθώς και αγάμων γυναικών σε ηλικία γάμου, που αντιμετωπίζονται με καχυποψία. Κινδυνεύουν να εξαναγκαστούν στην τέλεση γάμου παρά τη θέλησή τους. Οι άγαμες γυναίκες κινδυνεύουν να εξοστρακιστούν από την αφγανική κοινωνία ή να αποτελέσουν αντικείμενο κακεντρεχών σχολίων που μπορεί να καταστρέψουν τη φήμη τους και την κοινωνική τους θέση. Έτσι εκτίθενται σε διευρυμένο κίνδυνο κακοποίησης, απειλών, εκφοβισμών και κακομεταχείρισης από τους Αφγανούς άντρες, συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου του βιασμού και της σεξουαλικής κακοποίησης καθώς και των αρπαγών. Στις περισσότερες από τις προαναφερόμενες περιπτώσεις η κυβέρνηση δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσει αποτελεσματική προστασία στις γυναίκες.

Οι γυναίκες που επαναπατρίζονται, οι χήρες και οι γυναίκες αρχηγοί των οικογενειών συχνά αντιμετωπίζουν πολλά εμπόδια, συμπεριλαμβανομένων της αποβολής από τη γη τους και της παράνομης κατοχής της γης, των δυσκολιών διεκδίκησης των κληρονομικών τους δικαιωμάτων, της αυξημένης κερδοσκοπίας στέγης και γης, των εξαναγκασμένων γάμων των χήρων προκειμένου να διασφαλιστεί η διαδοχή της οικογένειας στη γη και στην περιουσία και της αδυναμίας πρόσβασης στη δικαιοσύνη. Για τις χήρες ειδικότερα πρέπει να διερευνάται εάν τα μέλη της οικογένειας του συζύγου αναμένουν ότι θα παντρευτούν εκ νέου. Παραδοσιακά, σε αρκετές περιοχές της χώρας, ο αδερφός του τελευταίου συζύγου παντρεύεται τη χήρα, με ή χωρίς τη συγκατάθεσή της.

Στο Αφγανιστάν, η βεντέτα είναι μακροχρόνια διαμάχη ή σύγκρουση στο πλαίσιο κύκλου εκδικητικής βίας μεταξύ των μερών – συχνά με τη συνενοχή πολιτών ή ομάδων πολιτών – και ειδικά οικογενειών ή φυλών που υποστηρίζουν τους συγγενείς των θυμάτων των εκτελέσεων ή των αδικιών ή της προσβολής της τιμής τους. Σε παρόμοιες καταστάσεις η οικογένεια του θύματος ή τα μέλη της φυλής αναζητούν εκδίκηση με εκτελέσεις, σωματικούς τραυματισμούς και / ή δημόσια προσβολή του δράστη ή της οικογένειάς του ή των μελών της φυλής του.

Οι βεντέτες αποτελούν συχνά αντίδραση στους ισχυρισμούς για ατίμωση των γυναικών, στην παραβίαση των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων καθώς και στις διαφωνίες για θέματα νερού και γης. Σύμφωνα με τους κανόνες του Κώδικα των Pashtuns (Pashtunswalli) οι αιτίες της βεντέτας είναι ο χρυσός, η γυναίκα και η γη. Η εκτέλεση ή ο τραυματισμός ως συνέπεια διαφωνιών για το νερό και τη γη ή οι μη νόμιμες σχέσεις με γυ-

ναίκα αποτελούν αιτία βεντέτας και συχνά καταλήγουν στο θάνατο του δράστη, της οικογένειάς του ή μελών της φυλής του ή σε ανταλλαγή κοριτσιών ως αποζημίωση για τα αδικήματα που τελέστηκαν.

Στις δεκαετίες των πολέμων και των συγκρούσεων, η παράδοση της βεντέτας έχει επεκταθεί σε όλη τη χώρα και αποτελεί πλέον έθιμο στις ένοπλες φατρίες, ακόμη και σε όσες δεν έχουν καταγωγή Pashtun, όπως είναι οι Τατζέκοι, οι Ουζμπέκοι και οι Hazaras.

9. ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΟΙ

Είναι περιορισμένες οι πληροφορίες για την ομοφυλοφιλία στο Αφγανιστάν γιατί το ζήτημα αποτελεί ταμπού. Για το παρελθόν και ειδικότερα για την εποχή των συγκρούσεων – αναφέρεται ότι διοικητές, φύλαρχοι και άλλοι κρατούσαν αγόρια για σεξουαλικούς και άλλους λόγους. Όπως αναφέρεται σε μια μελέτη *«είναι κοινό μυστικό η συνήθεια των αντρικών ομοφυλοφιλικών σχέσεων στο Αφγανιστάν»*. Φαίνεται ότι δεν αποτελεί σπάνιο φαινόμενο η πρακτική της εκμετάλλευσης νεαρών αγοριών ως αντικειμένων πόθου. Αυτές οι σχέσεις είναι συχνά αναγκαστικές και ευκαιριακές καθώς οι μεγαλύτεροι σε ηλικία και ισχυρότεροι άντρες εκμεταλλεύονται την άσχημη οικονομική κατάσταση κάποιων οικογενειών και νεαρών αγοριών χωρίς να τους αφήνουν περιθώρια επιλογής. Είναι ελάχιστες οι τεκμηριωμένες περιπτώσεις αρπαγής νεαρών αγοριών από άντρες για σεξουαλική εκμετάλλευση.

Δεν είναι δυνατή η διατήρηση απροκάλυπτων ομοφυλοφιλικών σχέσεων. Οι ομοφυλόφιλοι υποχρεούνται να μην αποκαλύπτουν το σεξουαλικό προσανατολισμό τους. Το Ισλάμ απαγορεύει την ομοφυλοφιλία που τιμωρείται με θάνατο ως έγκλημα *Hudood*⁸.

Εκτός από τους άντρες και γυναίκες ομοφυλόφιλους που κινδυνεύουν να υποστούν τη βία από τις οικογένειές τους ή τα μέλη των κοινοτήτων τους οι περισσότερες ερμηνείες της ισχύουσας ποινικής νομοθεσίας καταλήγουν στη σοβαρή τιμωρία των ομοφυλοφιλικών πράξεων των οποίων λαμβάνουν γνώση οι αρχές.

⁸ Η διάταξη του άρθρου 130 του Συντάγματος ορίζει: *«Στις εκδικαζόμενες υποθέσεις, τα δικαστήρια οφείλουν να εφαρμόζουν τις διατάξεις του Συντάγματος καθώς και άλλους νόμους. Όταν μια υπόθεση δεν ρυθμίζεται από συνταγματική ή άλλη διάταξη τα δικαστήρια οφείλουν να απονέμουν δικαιοσύνη με τον καλλίτερο τρόπο σύμφωνα με τη νομολογία Hanafi και στο πλαίσιο που θέτει το Σύνταγμα»*.

10. ΑΦΓΑΝΟΙ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Κινδυνεύουν ιδιαίτερα να υποστούν διώξεις οι Αφγανοί που εργάζονται ή συνεργάζονται με διεθνείς οργανισμούς και δυνάμεις ασφαλείας στις περιοχές όπου δραστηριοποιούνται οι εξεγερμένοι ή όπου έχουν διεισδύσει οι Ταλιμπάν και οι δυνάμεις Hezb-e-Islami.

Η κλιμάκωση των στοχοποιημένων επιθέσεων και απειλών κατά των Αφγανών που εργάζονται για τις διεθνείς οργανώσεις και δυνάμεις ασφαλείας στηρίζεται στην εκλαμβάνομενη σχέση τους με την κεντρική κυβέρνηση και τους υποστηρικτές της. Στις Επαρχίες όπου υπάρχουν και επιχειρούν αντι-κυβερνητικά στοιχεία μοιράζονται φυλλάδια που προειδοποιούν τους Αφγανούς να μην εργάζονται για την κυβέρνηση και τους υποστηρικτές της, συμπεριλαμβανομένων των ανθρωπιστικών οργανώσεων⁹.

Το 2006 και το 2007 αναφέρθηκαν στις Kandahar, Helmand και Kunar περιστατικά Αφγανών που κατηγορήθηκαν επειδή εργάζονταν για τις διεθνείς στρατιωτικές δυνάμεις. Στόχος των επιθέσεων ήσαν άμαχοι εργαζόμενοι, όπως οδηγοί ή οικοδόμοι, διερμηνείς, εργαζόμενοι σε ανθρωπιστικές οργανώσεις και δημοσιογράφοι. Το 2007 αυξήθηκαν οι αρπαγές τόσο για πολιτικούς όσο και για εγκληματικούς λόγους. Από τον Ιανουάριο έως το Μάιο του 2007 σημειώθηκαν τρεις αρπαγές υψηλόβαθμων πολιτικών στελεχών. Ενώ το πρώτο περιστατικό που είχε στόχο εργαζόμενους ανθρωπιστικής οργάνωσης διευθετήθηκε με την απελευθέρωση όλων των ομήρων, το δεύτερο με ομήρους αλλοδαπό και Αφγανό δημοσιογράφο κατέληξε στην απελευθέρωση του αλλοδαπού δημοσιογράφου και στον αποκεφαλισμό του Αφγανού συναδέλφου του.

⁹ Για παράδειγμα με φυλλάδια που διανεμήθηκαν στην Kandahar απειλούνταν με εκτέλεση «όλοι» οι Αφγανοί που εργάζονται για τις ένοπλες δυνάμεις των ΗΠΑ. Στην Επαρχία Logar, βρέθηκαν φυλλάδια με απειλητικές δηλώσεις κάτω από τη φωτογραφία θύματος που εργαζόταν για μια αγροτική αναπτυξιακή μη κυβερνητική οργάνωση που σκοτώθηκε στην Επαρχία Ghazni. Το Νοέμβριο του 2003 βρέθηκαν φυλλάδια που προειδοποιούσαν τους Αφγανούς για τις συνέπειες εργασίας με μη κυβερνητικές οργανώσεις στην Επαρχία Wardak. Αυτές οι απειλές ασφάλειας ανάγκασαν αρκετές μη κυβερνητικές οργανώσεις να περιορίσουν τις δραστηριότητές τους στις Επαρχίες. Για παράδειγμα, ο Διευθυντής Σχεδιασμού και Διεθνών Σχέσεων της Ερυθράς Ημισελήνου επιβεβαίωσε ότι οι επιθέσεις περιόρισαν σοβαρά τις επιχειρήσεις της οργάνωσης εκτός της Καμπούλ. Επίσης, οι εργαζόμενοι των μη κυβερνητικών οργανώσεων κινδυνεύουν από το οργανωμένο έγκλημα που είναι διαδεδομένο σε μεγάλες πόλεις όπως είναι οι Mazar Sherif, Jalalabad και Kabul. Θεωρούνται πλούσιοι οι Αφγανοί που εργάζονται για ανθρωπιστικές οργανώσεις και ειδικότερα για τις εθνικές. Έτσι, μπορεί να είναι στόχοι ληστειών και τα μέλη των οικογενειών τους θύματα αρπαγών προκειμένου να αναγκαστούν να πληρώσουν λύτρα.

11. ΓΑΙΟΚΤΗΜΟΝΕΣ

Υπάρχουν περιστάσεις όπου οι Αφγανοί γαιοκτήμονες μπορεί να εκτίθενται σε κίνδυνο δίωξης από κρατικά ή μη κρατικά όργανα δίωξης. Περισσότερο κινδυνεύουν οι ιδιοκτήτες οικιών, που έχουν καταλάβει ισχυροί διοικητές ή τοπικές αρχές, και επιδιώκουν την αποκατάστασή τους στην περιουσία τους, ακόμα και όταν έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση για την επιστροφή της. Σε παρόμοιες περιπτώσεις, οι ιδιοκτήτες ακίνητης περιουσίας μπορεί να κινδυνεύουν όταν δεν απολαμβάνουν πολιτική, φυλετική ή οικογενειακή προστασία και οι αρχές αδυνατούν ή δεν επιθυμούν να προστατεύσουν τα δικαιώματά τους – συμπεριλαμβανομένης της εκτέλεσης της δικαστικής απόφασης. Σε αυτές τις περιπτώσεις οι ιδιοκτήτες ακίνητης περιουσίας κινδυνεύουν από τους τοπικούς αντάρτες ή τους αξιωματούχους ασφαλείας που δεν διστάζουν να τους κακοποιήσουν ή να διατάξουν την κράτησή τους.

Πρόσφατο παράδειγμα παρόμοιας δίωξης από κρατικά και μη κρατικά όργανα δίωξης είναι η κατάληξη διαδήλωσης που οργάνωσαν ιδιοκτήτες ακίνητης περιουσίας στις 1.7.2006 στην περιοχή Paghman της Kabul για να διαμαρτυρηθούν για την καταπάτηση της γης τους και την προσβολή των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων τους¹⁰. Δύο από τους διαδηλωτές σκοτώθηκαν, αρκετοί τραυματίστηκαν και περίπου 30 συνελήφθησαν από τις δυνάμεις ασφαλείας και κρατήθηκαν για κάποιες ημέρες ενώ άλλοι αναγκάστηκαν να διαφύγουν από τη χώρα. Στο Αφγανιστάν είναι πολλές οι περιπτώσεις της κράτησης των ιδιοκτητών οικιών, που διαμαρτυρήθηκαν για την καταπάτηση της περιουσίας τους από κυβερνητικούς αξιωματούχους και πρώην τοπικούς διοικητές διαφόρων επαρχιών. Επίσης, αρκετοί ιδιοκτήτες ακίνητης περιουσίας προειδοποιήθηκαν με απειλή θανάτου για να μην ανακινήσουν το θέμα της καταπάτησης της γης ή της αποζημίωσής τους. **Οι ιδιοκτήτες γης που αντιστέκονται στην παράνομη «απαλλοτρίωση» της περιουσίας τους υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ορισμού του πρόσφυγα της Σύμβασης του 1951 καθόσον φοβούνται τη δίωξη λόγω των πολιτικών πεποιθήσεων που τους αποδίδουν οι διώκτες τους ή ως μέλη ειδικής κοινωνικής ομάδας.**

¹⁰ Η διαδήλωση στρεφόταν κατά του Rasul Sayyaf, ενός σκληροπυρηνικού ηγέτη του κόμματος *Itehad-e-Islami* και του Haji Sheralam Ibrahimimi μέλους του Αφγανικού Κοινοβουλίου και πρώην τοπικού διοικητή του ιδίου κόμματος και κατά του πρώην κυβερνήτη της Επαρχίας Ghazni και των ένοπλων ανταρτών του Itehad.

12. ΑΦΓΑΝΟΙ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΤΟΥ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ¹¹

Υψηλόβαθμα στελέχη του πρώην Λαϊκού Δημοκρατικού Κόμματος του Αφγανιστάν – που έχει μετονομαστεί σε Watan (Πατρίδα) – μέλη και πρώην αξιωματούχοι των σωμάτων ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένων μελών της Υπηρεσίας Πληροφοριών (Khad) εργάζονται σε κυβερνητικές θέσεις. Στα τέλη του 2003 συγκλήθηκε στο Αφγανιστάν συνέδριο του Λαϊκού Δημοκρατικού Κόμματος του Αφγανιστάν, που αποφάσισε την ίδρυση του Εθνικού Ενωμένου Κόμματος (Hezb-e-Mutahid-e-Mili), ενός νέου πολιτικού σχηματισμού που το 2005 είχε 600 μέλη. Αναφέρεται η ίδρυση πολλών άλλων κομμάτων¹² από μέλη του πρώην Λαϊκού Δημοκρατικού Κόμματος του Αφγανιστάν.

Δεν απειλούνται τα περισσότερα από τα μέλη του πρώην Λαϊκού Δημοκρατικού Κόμματος του Αφγανιστάν και οι αξιωματούχοι της κομμουνιστικής κυβέρνησης, ειδικότερα όσοι προστατεύονται και διατηρούν ισχυρούς δεσμούς με σημαίνουσες φατρίες και προσωπικότητες. Όμως, πραγματικό κίνδυνο διατρέχουν κάποια υψηλόβαθμα στελέχη του Λαϊκού Δημοκρατικού Κόμματος του Αφγανιστάν εάν επιστρέψουν στην Επαρχία Kunar και σε κάποιες περιοχές της ανατολικής περιφέρειας της χώρας. Ο κίνδυνος στον οποίο εκτίθενται εξαρτάται από τις προσωπικές περιστάσεις της υπόθεσής τους, από τα επαγγελματικά τους χαρακτηριστικά, τους δεσμούς που διατηρούν και τη σχέση τους με τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου που διαπράχθηκαν από το κομμουνιστικό καθεστώς του Αφγανιστάν την περίοδο 1979 – 1992.

Κινδυνεύουν να υποστούν δίωξη οι παρακάτω κατηγορίες μελών του πρώην Λαϊκού Δημοκρατικού Κόμματος του Αφγανιστάν, που δεν απολαμβάνουν την προστασία ισλαμικών πολιτικών κομμάτων ή των φυλών ή σημαντικών προσωπικοτήτων :

- τα υψηλόβαθμα στελέχη του Λαϊκού Δημοκρατικού Κόμματος του Αφγανιστάν, ανεξάρτητα από τη συμμετοχή τους στη φράξια *Parcham* ή *Khalq* του κόμματος. Κινδυνεύουν εάν είναι γνωστοί και δημόσια πρόσωπα. Πρόκειται κυρίως 1) για τα υψηλόβαθμα στελέχη των Κεντρικών και Επαρχιακών Επιτροπών του Λαϊκού Δημοκρατικού Κόμματος του Αφγανιστάν και για τα μέλη των οικογενειών τους και 2) για τους γραμματείς των Επιτροπών του Λαϊκού Δημοκρατικού Κόμματος του Αφγανιστάν στους δημόσιους θεσμούς, και

- οι αξιωματούχοι ασφαλείας του προηγούμενου κομμουνιστικού καθεστώτος, συμπεριλαμβανομένων όσων εργάζονταν στην υπηρεσία πληροφοριών Khad, κινδύ-

¹¹ People's Democratic Party of Afghanistan (PDPA).

¹² Για ολοκληρωμένο κατάλογο των πολιτικών κομμάτων που λειτουργούν στο Αφγανιστάν βλέπε στον ιστότοπο του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Αφγανιστάν σε www.moj.gov.af.

νεύουν κυρίως από τους πολίτες – για παράδειγμα από τις οικογένειες των θυμάτων – λόγω της συμμετοχής τους σε παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου που διαπράχθηκαν κατά τη διακυβέρνηση της χώρας από το κομμουνιστικό καθεστώς.

Όταν εξετάζονται οι περιπτώσεις των αξιωματούχων των ενόπλων και των αστυνομικών δυνάμεων καθώς και των αξιωματούχων των σωμάτων ασφαλείας και των υψηλόβαθμων κυβερνητικών αξιωματούχων ορισμένων υπουργείων είναι επιτακτική ανάγκη η ενδεδειγμένη αξιολόγηση της εφαρμογής των ρητρών αποκλεισμού του άρθρου 1 ΣΤ της Σύμβασης του 1951 καθώς κάποιοι από τους προαναφερόμενους Αφγανούς αξιωματούχους είχαν συμμετάσχει άμεσα ή έμμεσα σε σοβαρές και εκτεταμένες παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

.....

II. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΡΗΤΡΩΝ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΣΤ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

1. ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΠΡΑΚΤΟΡΩΝ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΗΑΔ ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙ- ΣΤΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ

Είναι επιτακτική η ενδεδειγμένη αξιολόγηση, υπό το φως των ρητρών αποκλεισμού του άρθρου 1 ΣΤ της Σύμβασης για το Καθεστώς των Προσφύγων, των αιτημάτων ασύλου αξιωματούχων των ενόπλων και των αστυνομικών δυνάμεων και των υπηρεσιών ασφαλείας και πληροφοριών (ΚΗΑΔ) και των υψηλόβαθμων κυβερνητικών αξιωματούχων συγκεκριμένων υπουργείων που παρείχαν τις υπηρεσίες τους κατά τη διακυβέρνηση της χώρας από τους Taraki, Kafizullah Amin, Babrak Karmal και Najibullah¹³.

Στις περιπτώσεις των στρατιωτικών αξιωματούχων των Υπουργείων Άμυνας και Εσωτερικών και των υπηρεσιών ασφαλείας είναι κρίσιμη η αξιολόγηση της συμμετοχής τους σε επιχειρήσεις σύλληψης, εξαφανίσεων, βασανισμού, απάνθρωπης μεταχείρισης και τιμωρίας, δίωξης και εξωδικαστικών εκτελέσεων πολιτών, όπως είναι για παράδειγμα οι μαζικές εκτελέσεις μετά το πραξικόπημα του 1978 και τα σκληρά αντίποινα του καθεστώτος του Hafizullah Amin σε όσους αντέδρασαν στο πρόγραμμα αναδασμού. Θα

¹³ Αυτή η περίοδος της πρόσφατης αφγανικής ιστορίας αρχίζει με το στρατιωτικό πραξικόπημα της 27.4.1978, οπότε ανέλαβε την εξουσία της χώρας κυβέρνηση στην οποία πρωτοστατούσε το Λαϊκό Δημοκρατικό Κόμμα του Αφγανιστάν, συνεχίζεται κατά τη διάρκεια της σοβιετικής κατοχής της χώρας, που ξεκίνησε στις 27.12.1979 και διήρκεσε έως την κατάρρευση της κυβέρνησης του Najibullah στις 15.4.1992.

πρέπει να διερευνηθεί ο ρόλος αυτών των αξιωματούχων στις στρατιωτικές επιχειρήσεις καθώς παραβίασαν το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο στοχοποιώντας αμάχους.

2. ΔΙΟΙΚΗΤΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ

Πρέπει να εξετάζονται με προσοχή οι δραστηριότητες των μελών των ένοπλων ομάδων την περίοδο της ένοπλης αντίστασης κατά των κομμουνιστικών καθεστώτων και της σοβιετικής κατοχής – από την 27.4.1978 έως την κατάρρευση του καθεστώτος του Najibullah τον Απρίλιο του 1992. Πολλές από αυτές συνιστούν εγκλήματα πολέμου και εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, τόσο σε βάρος των συναγωνιστών τους στις αντίπαλες φατρίες όσο και σε βάρος των αμάχων. Πρόκειται για πολιτικές δολοφονίες, αντίποινα και εξωδικαστικές εκτελέσεις και βιασμούς, που στοχοποιούσαν άμαχους πολίτες επειδή εργάζονταν σε κυβερνητικές θέσεις και σχολεία ή παραβίαζαν τα Ισλαμικά κοινωνικά ήθη. Άλλες παραβιάσεις είναι οι εξωδικαστικές εκτελέσεις αιχμαλώτων πολέμου και οι επιθέσεις σε αμάχους.

Η κατάσταση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και η κατάσταση ασφάλειας στο Αφγανιστάν επιδεινώθηκε σημαντικά, ακόμα και πριν την ανάληψη της εξουσίας από τη μεταβατική κυβέρνηση του Sebghatullah Mojaddedi, που συγκροτήθηκε στην Kabul, κατά τα οριζόμενα στη συμφωνία της Peshawar της 26.4.1992. Διάφορες φατρίες συγκρούστηκαν για την εξουσία στην Καμπούλ και σε άλλες περιοχές του Αφγανιστάν. Την περίοδο 1992 – 1996 που χαρακτηρίζεται από ανταγωνισμούς και ένοπλες συγκρούσεις που ξέσπασαν για την ανάληψη της εξουσίας και του ελέγχου μεταξύ των διαφόρων φατριών τελέστηκαν σοβαρές παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

Επομένως, πρέπει να αξιολογούνται προσεκτικά τα αιτήματα ασύλου των διοικητών και των μελών των ισλαμικών κομμάτων που είχαν ένοπλες φατρίες, δηλαδή μεταξύ άλλων των: Hezb-e-Islami (Hekmatyar & Khalis), Hezb-e-Wahdat (και τα δύο τμήματα / ή τα εννέα ιδρυτικά κόμματα), Jamiat-e-Islami (συμπεριλαμβανομένου του Shura-e-Nezar), Jonbesh-e-Melli-Islami, Ittehad-e-Islami, Harakat-e-Inqilab-e-Islami (του οποίου αρχηγός ήταν ο Mohammad Nabi Mohammadi) και Harakat-e-Islami.

3. ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΕΣ ΤΩΝ ΤΑΛΙΜΠΑΝ ΚΑΙ ΤΟΥ HEZB-E-ISLAMI HIKMATYAR

Η εφαρμογή των ρητρών αποκλεισμού αφορά επίσης στα αιτήματα ασύλου μελών και στρατιωτικών διοικητών των Ταλιμπάν, την περίοδο που διακυβέρνησαν τη χώρα και μετά την κατάρρευση του καθεστώτος τους, οπότε μπορεί επαρκώς να στοιχειοθετηθεί η συμμετοχή τους στις σοβαρές παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου και

του ανθρωπιστικού δικαίου. Τεκμηριώνονται επαρκώς οι επιθέσεις των δυνάμεων των Ταλιμπάν σε βάρος αμάχων, οι συνοπτικές εκτελέσεις, οι σφαγές, η δόλια και συστηματική καταστροφή των μέσων διαβίωσης των αμάχων με την πολιτική της «καμένης γης» και η αναγκαστική μετεγκατάστασή τους.

Η εφαρμογή των ρητρών αποκλεισμού πρέπει να αξιολογηθεί στις περιπτώσεις των αιτήσεων ασύλου των μελών και των στρατιωτικών διοικητών των Ταλιμπάν, της ομάδας του Hezb-e-Hikmatyar και άλλων ένοπλων ομάδων που εξεγέρθηκαν στο Αφγανιστάν όταν μπορεί να τεκμηριωθεί επαρκώς η συμμετοχή τους σε σοβαρές παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του ανθρωπιστικού δικαίου. Από τις αρχές του 2006 οι Taliban, η ομάδα του Hezb-e-Hikmatyar και άλλες ένοπλες ομάδες του Αφγανιστάν εξαπέλυσαν ένοπλες επιθέσεις είτε κατά των αμάχων είτε γενικότερης εμβέλειας χωρίς να υπολογίζουν τις συνέπειές τους για τους άοπλους πολίτες. Οι επιθέσεις κατά των αμάχων από τις δυνάμεις των Ταλιμπάν περιλαμβάνουν ενέδρες θανάτου, βομβαρδισμούς και άλλες βίαιες πράξεις.

III. ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Οι Αφγανοί αιτούντες άσυλο που δεν αποδεικνύουν βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης για κάποιον από τους λόγους της Σύμβασης του 1951 μπορεί να έχουν ανάγκη τη διεθνή προστασία λόγω των σοβαρών και αδιάκριτων απειλών κατά της ζωής τους, της προσωπικής τους ακεραιότητας ή ελευθερίας που οφείλονται σε γεγονότα που διαταράσσουν σοβαρά τη δημόσια τάξη. Σημαντικές περιοχές του Αφγανιστάν αποτελούν ενεργά πεδία μαχών και / ή δεν υπάγονται στον πραγματικό έλεγχο της κυβέρνησης. Δεδομένης της απουσίας της κρατικής προστασίας σε αυτές τις περιοχές και λόγω του κινδύνου της βίας πρέπει να εξετάζεται θετικά η παροχή διεθνούς προστασίας σε όσους κατάγονται από αυτές τις περιοχές.

Για τους Αφγανούς αιτούντες άσυλο η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες συνηγορεί για την παροχή μορφής επικουρικής προστασίας όταν κατάγονται από περιοχές :

- με έντονες στρατιωτικές δραστηριότητες κατά της εξέγερσης, συμπεριλαμβανομένων των αεροπορικών βομβαρδισμών από τις δυνάμεις της Διεθνούς Δύναμης Ασφάλειας / NATO που έχουν κλιμακωθεί στα νότια, νοτιο-ανατολικά και ανατολικά της χώρας,

- όπου εξαπολύονται αδιάκριτες επιθέσεις από αντι-κυβερνητικά στοιχεία, μεταξύ άλλων με τη συστηματική χρήση όλων των τύπων πολεμικών μεθόδων (επιθέσεις με πυραύλους, βόμβες, επιθέσεις αυτοκτονίας, επιθέσεις με αυτοσχέδια εκρηκτικά στους

δρόμους), συμπεριλαμβανομένων των επιθέσεων κατά «μαλακών» στόχων όπως είναι τα σχολεία, οι δάσκαλοι και οι θρησκευτικοί λειτουργοί,

- όπου αντι-κυβερνητικά στοιχεία, περιφερειακοί φύλαρχοι, διοικητές ανταρτών και συμμορίες εγκληματιών επιδίδονται σε πράξεις εκφοβισμού, συμπεριλαμβανομένων των αυθαίρετων εκτελέσεων, των αρπαγών και άλλων απειλών κατά της ζωής, της ασφάλειας και της ελευθερίας, και

- όπου υπάρχει παράνομη καταπάτηση της γης και κατάσχεση της περιουσίας με περιορισμένες πιθανότητες αποκατάστασης των δικαιούχων.

Το Νοέμβριο του 2007 οι παραπάνω καταστάσεις ίσχυαν για αρκετές περιοχές του Αφγανιστάν στο νότο, στα νοτιο-ανατολικά, στα βόρεια, στα βορειο-ανατολικά, στα ανατολικά, στα δυτικά και στο κέντρο της χώρας¹⁴. Η ανασφάλεια έχει πλήξει καιρία την ελευθερία κυκλοφορίας και μετακινήσεων στις περιοχές όπου επιχειρούν ομάδες εξεγερμένων και άλλοι αυτοурγοί εγκληματικών πράξεων που διαταράσσουν σοβαρά την ασφάλεια των πολιτών καθώς και τις εμπορικές και κυβερνητικές δραστηριότητες. Έτσι, οι Αφγανοί που διαμένουν σε αυτές τις περιοχές ή ταξιδεύουν διασχίζοντας μη ασφαλείς περιοχές εκτίθενται σε υψηλό κίνδυνο αδιάκριτης βίας. Οι ειδικότεροι κίνδυνοι ασφαλείας που αντιμετωπίζουν οι Αφγανοί που διασχίζουν αυτές τις περιοχές συνίστανται σε ενέδρες θανάτου, αεροπορικούς βομβαρδισμούς, πυρά των αντίπαλων ομάδων στο πλαίσιο των στρατιωτικών επιχειρήσεων και κακομεταχείριση στα φυλάκια ελέγχου των εξεγερμένων. Σε αυτές τις περιοχές υψηλό κίνδυνο διατρέχουν οι Αφγανοί που εκλαμβάνονται ως συνεργάτες ή υποστηρικτές της διεθνούς κοινότητας ή της κυβέρνησης.

IV. ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

Υπάρχουν Αφγανοί που δεν έχουν ανάγκη τη διεθνή προστασία αλλά για τους οποίους η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες καλεί τα κράτη να εξετάζουν ενδελεχώς το ενδεχόμενο επαναπατρισμού τους στη χώρα καταγωγής τους. Ιδιαίτερα ευάλωτες περιπτώσεις είναι:

¹⁴ Λόγω της μεταβαλλόμενης κατάστασης του κλίματος ασφαλείας που επικρατεί στο Αφγανιστάν η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες δεν μπορεί να παραθέσει κατάλογο των ανασφαλών περιοχών σε αυτό το έγγραφο. Όμως, το Γραφείο παρακολουθεί τις εξελίξεις της κατάστασης σε διάφορες περιοχές της χώρας και μπορεί να παράσχει περιοδικά σχόλια.

1. ΜΟΝΟΓΟΝΕΪΚΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΜΕ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑ Ή ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΙ / Ή ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Στο Αφγανιστάν, ελλείπει οικογενειακής και / ή κοινοτικής στήριξης, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής, οι μονογονεϊκές οικογένειες με μικρά παιδιά, ειδικότερα οι γυναίκες, αδυνατούν να διασφαλίζουν τα προς το ζην λόγω των πολιτισμικών περιορισμών στην ελευθερία κυκλοφορίας και στην άσκηση του δικαιώματος εργασίας.

2. ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΙ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΙ

Στο Αφγανιστάν κινδυνεύουν συχνά οι ηλικιωμένοι που δεν έχουν εξασφαλίσει την υποστήριξη της οικογένειας ή της κοινότητας του τόπου καταγωγής τους. Γενικά, οι ηλικιωμένοι αδυνατούν να εργαστούν ή να εξασφαλίσουν με οιοδήποτε τρόπο τα προς το ζην και εξαρτώνται από το οικογενειακό υποστηρικτικό περιβάλλον. Ελλείπει παρόμοιας υποστήριξης είναι εκτεθειμένοι στον κίνδυνο σκληρών δοκιμασιών. Οι κοινότητες ενδέχεται να αφιερώσουν μια ή δύο ημέρες εθελοντικής εργασίας στους ευάλωτους ηλικιωμένους, που συχνά παραμένουν για ημέρες και νύκτες στα τζαμιά, ζώντας από την ελεημοσύνη των πιστών: δεν υπάρχει δημόσιο σύστημα κοινωνικής πρόνοιας των ηλικιωμένων στο Αφγανιστάν. Ούτε στην Καμπούλ, ούτε σε άλλες πόλεις ή περιοχές του Αφγανιστάν υπάρχουν καταλύματα ή καταφύγια για τη στέγαση των ηλικιωμένων. Κατά την άποψη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες οι ηλικιωμένοι που δεν έχουν οικογένεια ικανή να τους διασφαλίσει υποστηρικτικό περιβάλλον αδυνατούν να επιβιώσουν στην περίπτωση επιστροφής στο Αφγανιστάν.

3. ΑΣΘΕΝΕΙΣ Ή ΑΝΑΠΗΡΟΙ ΑΦΓΑΝΟΙ (ΜΕ ΣΩΜΑΤΙΚΑ Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ)

Δεν πρέπει να επιστρέφονται στο Αφγανιστάν όσοι πολίτες είναι ασθενείς ή άτομα με αναπηρίες εκτός εάν υπάρχει πραγματική υποστήριξη από την οικογένεια και/ή την κοινότητά τους. Πρόκειται για όσους υποφέρουν από μόνιμες αναπηρίες λόγω ασθενειών όπως είναι η μηνιγγίτιδα και η πολιομυελίτιδα, τα θύματα ναρκών, οι τραυματίες πολέμου, τα θύματα ατυχημάτων και όσοι έχουν σοβαρές αναπηρίες από τη γέννησή τους, συμπεριλαμβανομένων των τυφλών, των κωφών και των κωφαλάλων. Επίσης, οι πνευματικά ασθενείς Αφγανοί που έχουν ανάγκη μακροχρόνια θεραπεία ή ειδική φροντίδα είναι αδύνατο να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες της ζωής στο Αφγανιστάν χωρίς τη στήριξη οικογενειακού περιβάλλοντος. Είναι λίγοι οι εξειδικευμένοι φορείς και υπάρχει έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού. Τούτο είναι ιδιαίτερα προβληματικό για όσους υποφέρουν από σοβαρές πνευματικές παθήσεις και κατ' ουσίαν δεν είναι αυτόρκειες. Σημειώνεται ότι οι περιστασιακοί χρήστες ναρκωτικών αντιμετωπίζονται ως ασθενείς από

τις οικογένειές τους. Παρότι αποτελούν μέρος της κυβερνητικής στρατηγικής του Αφγανιστάν για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, τα προγράμματα απεξάρτησης είναι υποτυπώδη με εξαιρετικά περιορισμένες δυνατότητες και «ατέλειωτες ουρές αναμονής».

Για όσους πάσχουν από συγκεκριμένες παθήσεις η επιστροφή στο Αφγανιστάν δημιουργεί σοβαρότατα προβλήματα εκτός εάν υπάρχει πραγματική οικογενειακή ή κοινοτική υποστήριξη και φροντίδα κατά την περίοδο της θεραπείας. Πρόκειται για όσους πάσχουν από λέπρα, έμφραγμα του μυοκαρδίου, φυματίωση, κατάγματα, περίπλοκο διαβήτη, περίπλοκες χρόνιες αποφρακτικές πνευμονοπάθειες, οστεομυελίτιδα, ήσσοнос σημασίας πνευματικές αναπηρίες και περίπλοκη ρευματική αρθρίτιδα¹⁵. Επειδή τα νοσοκομεία παρέχουν μόνο βασικές υπηρεσίες η συνδρομή της οικογένειας είναι αναγκαία για την αγορά των φαρμάκων, για την υποστήριξη του ασθενή στις ανάγκες της καθημερινότητας, όπως είναι η μετακίνησή του, η ικανοποίηση των καθημερινών αναγκών υγιεινής και η διατροφή του. Για άλλους μπορεί να μην παρέχεται προς το παρόν στο Αφγανιστάν η κατάλληλη θεραπευτική ή φαρμακευτική αγωγή. Πρόκειται για τους ασθενείς του AIDS/HIV, για όσους έχουν ανάγκη χειρουργικής επέμβασης στην καρδιά, μεταμόσχευση οργάνων και επεμβάσεις μικρο-νευροχειρουργικής φύσης, για τους καρκινοπαθείς που έχουν ανάγκη ακτινοθεραπείας, για τους αιμοφιλικούς και για όσους πάσχουν από νεφρική ανεπάρκεια. Επίσης, είναι περιορισμένη και εξαρτάται από τον τόπο της κατοικίας του ενδιαφερόμενου η παροχή δευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων φροντίδων της υγείας.

Με βάση τα ανωτέρω η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες συνηγορεί τουλάχιστον προσωρινά να υιοθετηθούν λύσεις στις χώρες ασύλου και να μην εκτελούνται μέτρα απομάκρυνσης για ανθρωπιστικούς λόγους.

V. ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΕ ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ

Στο Αφγανιστάν, οι τοπικοί διοικητές και οι ένοπλες ομάδες δρουν ως μη κρατικά όργανα δίωξης, τόσο σε κεντρικό όσο και σε τοπικό επίπεδο. Σε κάποιες περιπτώσεις συνδέονται στενά με την τοπική εξουσία ενώ άλλοι μπορεί να συνδέονται και / ή να

¹⁵ Οι πληροφορίες που παρατίθενται στο παρόν κεφάλαιο προκύπτουν από έρευνα της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τις διαθέσιμες δομές παροχής ιατρικών φροντίδων στο Αφγανιστάν. Στις συζητήσεις συμμετείχαν ευρέως φάσματος οργανισμοί παροχής ιατρικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των Cure International Hospital, Blossoms International Hospital, D.K. German Medical Diagnostic Center, Kaisha Health Care (ινδικό ιατρικό κέντρο), Enfants Afghans (γαλλικό παιδιατρικό νοσοκομείο) και Escorts Amiry (καρδιολογικό νοσοκομείο).

προστατεύονται από ισχυρότερους και σημαντικότερους παράγοντες, ακόμη και από την κεντρική εξουσία. Έτσι, επιχειρούν με ατιμωρησία ενώ οι κρατικές αρχές αδυνατούν να προστατεύσουν τους πολίτες από τους κινδύνους που συνεπάγεται η δράση αυτών των φορέων δίωξης. Στις περισσότερες περιπτώσεις το κράτος αδυνατεί να προστατεύσει πραγματικά τους πολίτες από τη δίωξη που οφείλεται στη δράση των μη κρατικών οργάνων. Οι δεσμοί με άλλους παράγοντες, ανάλογα με τις περιστάσεις κάθε υπόθεσης, μπορεί να εκθέτουν τους αιτούντες άσυλο σε κίνδυνο που δεν περιορίζεται στη ζώνη επιρροής του τοπικού διοικητή, συμπεριλαμβανομένης και της Καμπούλ. Είναι υπαρκτός ο κίνδυνος ακόμα και σε μια πόλη όπως είναι η Καμπούλ, που είναι χωρισμένη σε συνοικίες (gozars) και οι άνθρωποι γνωρίζονται μεταξύ τους, καθώς τα νέα για την άφιξη ταξιδιωτών από άλλες περιοχές μεταδίδονται γρήγορα.

.....

Οι παραδοσιακές οικογενειακές και κοινοτικές υποστηρικτικές δομές της αφγανικής κοινωνίας συνεχίζουν να αποτελούν το βασικό μηχανισμό προστασίας. Οι Αφγανοί βασίζονται σ' αυτές καθώς και στους δεσμούς τους για την ασφάλειά τους και την οικονομική τους επιβίωση, συμπεριλαμβανομένων της πρόσβασης σε στέγη και της εξασφάλισης αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης. Περαιτέρω, η προστασία που παρέχουν η οικογένεια και οι φυλές περιορίζεται στις περιοχές όπου υπάρχουν οι οικογενειακοί ή οι κοινοτικοί δεσμοί. Όπως τεκμηριώνεται σε μελέτες για τις μειονεκτούσες αστικές περιοχές, το νοικοκυριό και η οικογένεια, εν ευρεία εννοία, αποτελούν το βασικό κοινωνικό ιστό στο Αφγανιστάν και σύμφωνα με ενδείξεις τα ισχύοντα παραδοσιακά συστήματα συνεισφοράς και αναδιανομής είναι λιγότερο αποτελεσματικά στις αστικές οικογένειες. Επομένως, είναι αδύνατο να διάγουν οι Αφγανοί μια σχετικά φυσιολογική ζωή χωρίς ανυπέρβλητες δυσκολίες όταν μετεγκαθίστανται σε περιοχή όπου δεν διατηρούν πραγματικούς δεσμούς, συμπεριλαμβανομένων των αστικών περιοχών της χώρας¹⁶.

¹⁶ Σύμφωνα με την έκθεση της οργάνωσης Action Contre La Faim (www.aah-usa.org/news/Kabul_report.pdf) που δημοσιεύθηκε τον Ιανουάριο του 2004 με τον τίτλο Kabul Vulnerability Mapping κάποιες περιοχές της πόλης, ειδικότερα στη κεντρική περιοχή Bazaar, είναι ιδιαίτερα πυκνοκατοικημένες: 51% των οικογενειών ζουν σε ένα μόνο δωμάτιο. Επίσης, αποδεικνύεται ότι οι οικογένειες πρέπει να αντιμετωπίσουν υψηλό επίπεδο ανασφάλειας στα νοικοκυριά τους, αφού 33,48% του εισοδήματός τους προέρχεται από το ημερομίσθιο. Ο περιστασιακός προσπορισμός εισοδήματος και άρα η αδυναμία καταβολής του ενοικίου, αποτελούν σημαντική πηγή ανησυχίας. Στην Καμπούλ και στα προάστια τα ενοίκια κυμαίνονται από 50 δολάρια ΗΠΑ για ένα μέσο δωμάτιο χωρίς ιδιαίτερες υποδομές έως 3.000 δολάρια ΗΠΑ στις περίοπτες περιοχές της πόλης, όπως είναι η Wazir Akbar Khan. Πρόσφατα αυξήθηκαν στην Καμπούλ και στα προάστια της τα ενοίκια κατά μέσο όρο σε ποσοστό 300% του μηνιαίου μισθού. Στις αγροτικές περιοχές είναι αδύνατη η ενοίκιαση κατοικίας. Οι πολίτες διαμένουν στα σπίτια τους. Ο πόλεμος και το μεγάλο μέγεθος των οικογενειών έχουν ως συνέπεια το συνωστισμό. Επίσης είναι εξαιρετικά σπάνια η ελεύθερη ναρκών και με καθορισμένα ιδιοκτησιακά δικαιώματα γη. Στις αστικές περιοχές παρατηρείται έλλειψη διαθέσιμων κατοικιών. Με μέσο μηνιαίο μισθό 20 δολάρια

**VI. ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΥΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΑ
ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 Γ (5) ΚΑΙ (6) ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΤΟΥ 1951 ΣΤΟΥΣ
ΑΦΓΑΝΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΙ ΕΧΟΝΤΕΣ ΑΝΑΓΚΗ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ**

... Υπό το φως της παρατεταμένης εμπόλεμης κατάστασης που βιώνει το Αφγανιστάν, σημαντική παράμετρος είναι η ποιότητα της εθνικής προστασίας, που δεν περιλαμβάνει μόνον την προσωπική ακεραιότητα ή ασφάλεια αλλά και την επικράτηση της ειρήνης και της ασφάλειας, την ύπαρξη και τη λειτουργία κυβέρνησης και βασικών δομών διοίκησης, συμπεριλαμβανομένων λειτουργούντος συστήματος δικαίου και δικαιοσύνης καθώς και την ικανότητα των πολιτών να ασκούν το δικαίωμά τους σε βασικό επίπεδο διαβίωσης.

Παρόλα τα θετικά επιτεύγματα στο πλαίσιο της υλοποίησης της Συμφωνίας της Βόννης του 2002 η πρόοδος του Αφγανιστάν προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ειρήνης και ανάπτυξης παραμένει αργή και αβέβαιη. Ο εθελοντικός επαναπατρισμός, που συνεχίζεται ουσιαστικά και με επιτυχία έως σήμερα, αποτέλεσε την καθοριστική διαρκή βιώσιμη λύση για τους πρόσφυγες. Όμως, η κατάσταση που επικρατεί σήμερα σε πολλές περιοχές και Επαρχίες του Αφγανιστάν δημιουργεί ερωτήματα για τη βιωσιμότητά του. Τούτο απεικονίζεται στη μείωση του αριθμού των επαναπατριζόμενων σ' αυτές τις περιοχές. Βέβαια, η πτωτική τάση του επαναπατρισμού στο Αφγανιστάν αποτελεί σημαντική ένδειξη της αλλαγής της κατάστασης στη χώρα.

Η επιδείνωση της κατάστασης ασφάλειας το 2007 χαρακτηρίζεται από αυξημένα επίπεδα αντι-κυβερνητικής βίας στις νότιες, νοτιο-ανατολικές, ανατολικές, κεντρικές και δυτικές περιοχές της χώρας. Η σοβαρότητα και η διάρκεια των βίαιων περιστατικών για τα οποία ευθύνονται τα αντι-κυβερνητικά στοιχεία καθώς και ο αριθμός και η συχνότητα των στρατιωτικών επιχειρήσεων κατά της εξέγερσης επιδρούν σε σημαντικό βαθμό στη ζωή του πληθυσμού στις πληττόμενες περιοχές. Οι μάχες μεταξύ των φιλο- και αντι-κυβερνητικών δυνάμεων κατέληξαν στο θάνατο ή στον τραυματισμό αμάχων και αποτελούν τις βασικότερες αιτίες για την εσωτερική μετακίνηση του πληθυσμού. Οι εθνικές δυνάμεις ασφαλείας αγωνίζονται να επιβάλλουν την εξουσία τους σε πολλές περιοχές της χώρας. Αδυνατούν προς το παρόν να διαδραματίσουν πρωταρχικό ρόλο στην παροχή ασφάλειας σε αυτές τις περιοχές ή να ανατρέψουν τις αρνητικές τάσεις που παρατηρήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρονιάς.

Η ικανότητα προσπορισμού εισοδήματος στο Αφγανιστάν παραμένει μέτρια. Η κυβέρνηση βασίζεται κυρίως στη χρηματοδότηση από το εξωτερικό ακόμα και για την κά-

ΗΠΑ οι οικογένειες αδυνατούν να καταβάλουν ακόμα και ένα μέσο ενοίκιο της τάξης των 150 δολαρίων ΗΠΑ.

λυψη των βασικών λειτουργικών της εξόδων. Επιπλέον, έχουν τεκμηριωθεί οι αρνητικές συνέπειες του παράγοντα των ναρκωτικών στην ποιότητα της δημόσιας διοίκησης. Σ' αυτές τις συνθήκες, είναι περιορισμένη η ικανότητα των εθνικών και επαρχιακών φορέων να συμφιλιώσουν, να κατευθύνουν και να διοικήσουν μια κατακερματισμένη, εθνοτικά διαφορετική, κοινωνία και να προστατεύσουν και να βελτιώσουν τα βασικά δικαιώματα, τη ζωή και τα μέσα διαβίωσης των πολιτών.

Πράγματι, σημαντικές είναι οι πολιτικές αλλαγές που επισυνέβησαν στο Αφγανιστάν. Το καθεστώς των Ταλιμπάν κατέρρευσε, διενεργήθηκαν εκλογές και συγκροτήθηκε νέα κυβέρνηση. Όμως, κατά την άποψη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες αυτές οι εξελίξεις δεν δημιούργησαν κατάσταση τέτοια ώστε να είναι δυνατή η εφαρμογή των ρητρών παύσης του άρθρου 1 Γ (5) και (6) της Σύμβασης του 1951. Οι αλλαγές στο Αφγανιστάν δεν οδήγησαν σε σταθερή και πραγματική διακυβέρνηση. Σε πολλές περιοχές της χώρας οι ένοπλες συγκρούσεις πλήττουν τον άμαχο πληθυσμό. Είναι ανύπαρκτη η εθνική προστασία για την αντιμετώπιση αυτής της βίας. Επομένως, δεν πρέπει να εφαρμόζονται οι ρήτρες παύσης στους Αφγανούς πρόσφυγες που αποδεικνύουν βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης από το προηγούμενο καθεστώς ή την ανάγκη παροχής επικουρικής προστασίας.